

REVISTA ORĂȘTIEI

Apare în fiecare Sâmbătă

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscripte nu se inapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară
5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sunt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Ruine.

(§) Broșura anonimă, care a făcut zilele acestea atât zarvă și gălăgie atât aici la noi, cât mai virtos în România, voeste să scoată la iveală meritele lui Bánffy pe terenul organizației și consolidării interne a statului ungar și cu deosebire ca regulator al chestiei de naționalități.

Conform acestei broșuri Bánffy este cel mai naționalist ministru din câți au stat până acum la cârma Ungariei, care și-a câștigat merite mari, făcând rîndueală și liniște în țară.

Așa ar fi să fie după părerea archișovinistă a oamenilor, cari au susținut sistemul inaugurat de Tisza și care a fost adus la perfecție de ucenicul acestuia, de marele naționalist Bánffy.

Resultatele și urmările dominației de 4 ani a lui Bánffy însă ne prezintă lucrurile cu totul în altă lumină. Pe urmele lui nu apar de cât ruine și decadență în toate părțile, drept urmare a volnicilor, abuzurilor și spionagiului, ce s'au înstăpănit sub guvernarea de-astruasă a fostului pașă dela Bistrița-Năsăud. Bánffy n'a contribuit la consolidarea statului, ci ca ori-ce despot, cu apucături perverse și mârșave, a subminat temeliele statului și le-a sguudit.

Despre aceasta ne putem ușor oonvinge, dacă examinăm numai unele din isprăvile lui Bánffy, cele mai marcante. Efectul activității lui este desastroas în toate privințele.

Să luăm mai întâi alegerile pentru dietă. Nici când în Ungaria, cu atât mai puțin în alte state civilizate, nu s'au văzut la alegeri încălcări de lege, abuzuri și corupții în așa măsură puse la cale de detentorii puterii, ca sub Bánffy, înscenate la porunca lui și după proiectele »geniale« ale lui Jeszenszky.

Atât de multe și felurite corupții se făceau la câte-o alegere, atât de mult era întrebunțată puterea armată »pentru susținerea ordinii«, încât ziarele din opoziție foarte nimerit au asemănat alegerile de sub Bánffy cu năvălirile tătare, a căror amintire grozavă se păstrează în cronici!

Ei bine, întrebăm, este acest sistem electoral bun pentru consolidarea statului, pentru ridicarea vazei legislației? Cuvânt afirmativ, credem, că nime nu poate da, afară poate de câțiva sateliți de-ai lui Bánffy.

Dar' să mergem mai departe. În chestia naționalităților a făcut el ceva bun, sănătos? S'a folosit de volnicii, a introdus un spionagiu infect, remunerând pe toți aceia, cari din speculă de câștig denunțau tel și fel de planuri închipuite și puse în cărca naționalităților și atribuite unor fruntași de-ai lor. Resultatul a fost, că la naționalități a crescut mai mult aversiunea față de stăpânitorii de azi ai Ungariei, s'a mărit mai mult prăpastia neînțelegerii între Maghiari și nemaghiari. Eată resultatele activității celui mai naționalist ministru.

Cum s'a încercat Bánffy să resoalve chestia socialismului agrar? Aceasta ne-o arată clar, datele cuprinse în raportul conducătorilor socialiști, destinat pentru congresul socialist, convocat în Peșta pe sărbătorile Paștilor și care a fost dizolvat.

Conform acestui raport în anii 1897 și 1898 au fost împușcați de câtră gendarmi 51 de lucrători, au fost vulnerați 114, apoi 295 de oameni au fost deținuți în arest preventiv și pedepsele se urcă în total la 65.085 zile de temniță și 34.624 de coroane pedepse în bani.

Un sistem teroristic în toată furoarea, un războiu crâncen în timp de pace,

fără-ca să se facă nimic pentru îmbunătățirea sorții lucrătorilor și a proletariului agrar. Nimenea nu poate crede, că prin astfel de măsuri socialismul va fi extirpat sau sanăt.

Prin sistemul său de guvernament, Bánffy a provocat cele mai funeste lupte de clase și a contribuit la decadența politică și socială a societății maghiare. Dovada cea mai eclatantă a decadenței moravurilor politice este, că aceleași comitate sau municipii, cari la poruncă redactau adrese de felicitare și aderență lui Bánffy și guvernului său, aceleași acum își exprimă bucuria pentru căderea lui și fac mari ovații lui Széll. O altă dovadă ne dă alegerea lui Ugron, la Șimleu. Același cerc electoral, care a ales pe Bánffy cu mare însuflețire scoate acum de deputat cu aceeași însuflețire pe antagonistul de principii a lui Bánffy, pe Ugron.

Dar' nu mai continuăm, căci și din cele atinse aci reies îndestul marile »merite« ale lui Bánffy. Autorul anonim al broșurei se știe, că lucrurile nu se pot mistifica, când faptele și urmările lor vorbesc destul de clar și elocuent. Bánffy n'a lăsat în urma sa decât desastre și ruine, cari întru nimic nu contribuie la consolidarea statului maghiar.

Cum stăm cu dotațiunea clerului?

»Unirea« din Blaj aduce știrea, că unul dintre ordinarietele bisericii gr.-cat. române a și primit suma ce trebuie să o împartă preoților ca ajutor de stat, dar' cu provocarea, să plătească banii numai pe lângă cuitanță contrasignată de autoritățile administrative.

Va să zică numai acei preoți primesc ajutor de stat, fie aceia gr.-or., fie gr.-cat., pe cari îi recomandă autoritățile ungurești, adecă pe autoritățile ungurești să le servească preoții noștri, ear' nu biserica și neamul, dacă doresc ajutor.

Decât așa un ajutor, apoi mai bine — nimic!

SOCIETATEA

pentru

FOND DE TEATRU ROMÂN

Comitetul Societății pentru fond de teatru român, după-cum cetim în »Familia«, a adresat mai multor fruntași următorul apel:

Stimate domnule!

Sunt acum treizeci de ani, fiii buni ai neamului nostru în apelul lor »câtră inteligența română din Budapesta« au constatat, că »necesitatea înființării unui Teatru național pentru Românii de dincoace de Carpați se simte de întreaga românimă«.

Inteligența românească ascultând cuvântul fruntașilor sei, în anul 1870 a și înființat »Societatea pentru crearea unui fond de Teatru național Român«. De atunci și până astăzi această societate, când mai cu spor, când mai trăgânat, neîntrerupt, lucrează într'ajungerea mărețului scop.

Căci scopul este măreț.

»Scopul nostru este să înființăm un nou amvon pentru răspândirea moralității, o nouă catedră pentru propagarea bunului gust, un nou organ pentru întărirea culturii naționale. Voim un cămin pentru muzica noastră și pentru toată comoara artistică, ce am moștenit dela părinții și strămoșii noștri. Voim un templu al artelor, care alătura cu biserica și școala să facă creșterea poporului, de multe-ori suplinind și întregind ceea-ce aceste două n'au putut să îndeplinească. Voim să înălțăm un templu al Thaliei Române, care să ne reprezinte marile figuri ale istoriei naționale eroii și martirii noștri, cari și-au versat sângele pentru neamul lor, femeile de model cari și-au jertfit podoaba cea mai scumpă, pentru aceeași sfântă idee. Să ne învie pe marele împărat, carele în capul oștirii învingătoare a înjugat Dunărea și trăgând de acolo o brazdă, ale cărei urme se cunosc și azi, a întemeiat aici o nouă provincie română, așezându-ne pe noi drept sentinela a ginte latine. Să ne întâișeze fazele de frunte, prin cari a trecut neamul românesc

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI“

Un telegrafist.

— Schiță —

»Vieța asta nu plătește nici cât un hârb de strachină svirlit dintr'o bucătărie și pe care îl linge un cerșitor.« Bine a zis săracu Petöfi! De ce să-mi plătesc cu atâtea dureri luxul de a trăi o vieță fărămată în clipe de nenoroc și amar?!

Din toată vieța mea de până acum nu răsare în întunerecul trecutului nici un punct mai luminos care să-mi încălzască sufletul și să mă mângăie în clipele nefericite prin cari trec și cu cari — se vede — au fost urzite zilele mele.

În viitorul meu neguri și întunerec caotic. Sunt bolnav, simt cum pierc cu încetul toată vloga din mine și ved cum se sting ai mei departe și par'că-i aud plângând în hohote dureroase plânsul desnădejdei ce le-a cuprins sufletul lor rătăcit de o înșelătoare rază de isbândă.

Mi-e rău, apasă tavanul cocioabei aștia pe mine, sunt clipite în cari simt cum se apropie nebulia rînjind cu ochii turburați...

mă duc, mă duc că nu mai pot, mă înăbuș aici...

Și trântind ușa, Ștefan, pornește să-și in-nece în turnicarul de oameni de pe strade toată povara părerilor de rău și durerilor cari îl chinuiau topindu-i ființa în ferbințele frigurilor.

Pe strade lume multă, fețe vesele, cocoonelne îmbrăcate-păpuși radiază din toaletele lor mirosuri suave, ațlțătoare, îmbătătoare.

Ștefan trece pe stradă fără să ia seama la lume, amețit de sgomotul ei, de huruitul trăsurilor, de iuțea acestui vârtej al lumii în care se ciocnesc fără sens atâtea bucurii cu dureri înmuiate în lacrimi.

»Heep! Heep!«

Un muscal venea năvală, tocmai când Ștefan trecea strada de-a curmezișul.

»Pe îngâmfații aștia de muscali, să am o putere și-aș trimite de unde au venit.«

Ca dintr'un vis îndepărtat îi picură în minte amintiri, crîmpeie din vieță cari, din cauza întunerecului de ani așternuți peste ele, se desfac una de alta și plutesc în minte separat, streine, ca-și-când n'ar fi făcut parte odată din vieța lui.

Fără să știe a ajuns la barieră, nori împurpurați așteptau apusul soarelui care cobora încet-încet în jos.

În câmpul împodobit și mângăiat de razele aurii ale soarelui, acolo sufletul rănit de durerile vieții află puțină alinare în tăcerea aceea sfântă ce învăluie firea, acolo ai senzația infinitului, necazurile cu cari e presărată vieța îți par niște nimicuri rătăcitoare, isvorite din clipe cari se perd în veșnicie. »De ce să mă plâng? Ce, par'că numai eu sunt nenorocit? Poate că sunt mii de alți nenorociți și mai nenorociți ca mine cari sunt tirși fără țintă, fără voință în vârtejul asta amețitor al vieții. Ce clare îmi sunt gândurile acuma!

Nu, în oraș nu mai merg! Toată puterea mea de lucru îi absorbită de nimicuri brutale, cari îmi sfărâmă și nimiceste și bruma de energie ce mi-a mai rămas...

Mă duc la țară ca învățător, ca notar, cum o fi, mă duc să scap de monotonia orașului.«

Intorcându-se din câmp, Ștefan se abate pe la oficiul unde era telegrafist.

— Da ce-ai, mă? Ce dracu ai?

Săriseră cu gura pe el toți colegii lui de birou.

Un minut, Ștefan avu un sentiment de rușine, se simțea mic față de aceștia cari duceau fără grijă o vieță care pe el îl înăbușă.

— Mi-e rău, mă,... niște aturisite de friguri, și-și duse mâna instinctiv la cap ca pentru a întări cu o dovadă zisele lui.

— Cereți, mă, un concediu și du-te pentru vre-o două săptămâni la munți; pune-ți un remplacant și-ți dă voie.

Un cor de rîs răsună în birou.

Ca o lamă ascuțită rîsul acela a pătruns în sufletul lui Ștefan, era răspunsul batjocoritor, era traducția gândurilor intime ale colegilor.

— Ba o să-mi dau demisia mai bine.

— Ce, ești nebun? Pe urmă ce te faci?

Ștefan ridică inconștient din umere, șoptește ceva și pleacă și mai abătut, mai amărît de cum întrase.

Năvală gânduri negre și nelămurite îi încunjură sufletul, pe când în urechi îi răsuna rîsul din birou.

»De ce nu sunt singur?«

Dar' atunci icoanele mamei și ale fraților lui mai mici, fără ajutor, îi răsăreau în minte într'o lumină care-i strângea inima de durere.

Și vieța lui de până acum, durerile și bucuriile împărțite cu ei pe când era acasă, îi suierau în minte clipă cu clipă cerând găzduirea în amintirea lui.

Se vedea școlar silitor, fala clasei și a mahalalei în care locuia; cu succese exem-

de atunci și până astăzi, tot atâtea drame, tot atâtea tragedii, în cari ideea fundamentală, îndemnul, care a pus pe toți în arena luptei și pentru care a murit, a fost vecinic dragostea țării și dorul nestins de a se susține, ca neam românesc. Voim un templu, în care toți se ne adunăm cu evlavie și se ne închinăm smerit dumnezeștilor învățături ale Geniului nostru național; un templu, care se ne întărească sentimentele noastre de încredere în puterea de viață a elementului românesc.

Astfel vorbea la *Orăștie* către adunarea generală din 1897 Iosif Vulcan, laboriosul președinte al societății pentru crearea unui fond de Teatru național român. Și cuvintele lui erau stoarse din sentimentele inimilor românești. Prin limba sa trăește națiunea, cultura națională e pavéza cea mai puternică a existenței naționale. Poporul românesc, care trăește în țările de sub coroana sfântului Ștefan, a înțeles acest adevăr și din toată sărăcia sa neîncetat a jertfit și jertfește pe sfântul altar al culturii naționale. Luptele neobosite ale strămoșilor ne-au câștigat biserica națională, cel mai frunțos izvor de lumină și iubire de neam; duchul veacului a străbătut și la Români și nu este doar sat românesc, în care școala românească se nu propage cultura încălzitoare de inimi și ușurătoare vieții între mlădițele tinere ale neamului nostru, eară »Asociațiunea pentru cultura poporului român« varsă lumina printre cei crescuiți. Multe avem, dar multe ne și lipsesc și cine ar tăgădui, că între lipse cea mai mare este: Teatru român. Dar' antecesorii noștri trei-zeci de ani dearëndul au muncit și astăzi societatea pentru crearea unui fond de Teatru național român dispune de o avere, ce reprezintă aproape suma de *o sută și treizeci mii de floreni*. E considerabilă suma aceasta și ea ne întărește în credința noastră, că idealul atător suflete bune românești nu este utopie, ci în curând trup va lua.

Societatea pentru crearea unui fond de teatru național românesc în timpul din urmă a luat un nou avânt. Și credem, că nu mai este departe timpul, când societatea actorilor români va cutreera sate și orașe, ca în limbă dulce românească să vestească neamului nostru bunul și adevărul și frumosul.

Cum însă credința aceasta prinde tot mai adânci rădăcini în inimile noastre, societatea românească a început să zoriască întruparea frumosului ideal. La Hațeg adunarea generală din 1898 a societății noastre a hotărât a invita comitetul, ca »pentru promovarea intereselor societății să chibzuiască modalitățile, prin cari în timp și locuri potrivite să se aranjeze reprezentațiunii teatrale în favorul societății«. Scopul acestei hotăriri a fost, parte să deștepte un interes tot mai mare în societatea românească pentru instituțiunea tea-

trului, ca astfel să se pregătească terenul pentru înființarea trupei de actori la Români din Ungaria și Ardeal, parte ca în același scop să sporească mai intensiv fondurile societății. De ani de zile deja comitetul societății lucrează cu plan spre scopul indicat. Așa »Biblioteca Teatrală«, ce apare sub îngrijirea comitetului, are menirea să dea publicității piese teatrale, cari să poată fi jucate cu ușurință de către diletanții orașelor și orașele noastre românești.

Acum îndemnat de hotărârea amintită a adunării dela Hațeg, comitetul societății încearcă spre scopul indicat o activitate mai intensivă în părți mai largi ale poporului românesc. Statutele societății prevăd instituirea de comitete filiale prin centrele românești. Având însă în vedere puținătatea puterilor intelectuale și materiale ale poporului nostru și cu deosebire considerând interesele Asociațiunii, care își are deja aproape pretutindeni comitetele sale filiale, am socotit, că o instituire de nouă comitete filiale pentru societatea noastră ar stingări numai activitatea celor ale Asociațiunii și astfel ne-am hotărât a încerca un alt mijloc pentru de a deștepta interesul publicului românesc pentru societatea noastră și a promova astfel apropierea timpului, în care din societatea pentru crearea unui fond de teatru se va naște »Teatrul român«.

A decia adecă comitetul acestei societăți, ca în fiecare centru românesc să și aleagă câte un bărbat de încredere, care în chip personal să primească asupra sarcina de a reprezenta în mijlocul societății unde trăește, interesele societății pentru crearea unui fond de teatru național român.

Datoria acestor băbrați de încredere va fi: să îndemne inteligența românească din giurul lor la arangierea de reprezentațiuni teatrale de diletanți, din al căror venit o parte cât de modestă să fie destinată pentru societatea noastră; să mijlocească răspândirea broșurilor din biblioteca noastră teatrală, precum și a altor scrieri, menite să deștepte interesul publicului nostru românesc, pentru teatru; după puțină să participe la adunările generale ale societății noastre, îndemnând la aceasta și pe alți buni Români; să nisuească într'acolo, ca în fiecare an după puțină să adune membri fundatori, membri pe viață, ordinari și ajutători, pentru societatea noastră; în general să facă tot ce ar crede cuviincios și bine întru promovarea intereselor societății pentru »crearea unui fond de teatru național român«. În fiecare an, câteva săptămâni înainte de termenul, la care se vor ține adunările generale ale societății, acești băbrați de încredere ai noștri vor face comitetului central din Brașov un mic raport despre activitatea lor pentru promovarea afa-

cerii de sub întrebare și despre rezultatul acestei activități.

Luând în vedere ținutul, în mijlocul cărui trăiți și bine cunoscând zelul d-voastre pentru progresul cultural al poporului nostru românesc, comitetul societății pentru crearea unui fond de Teatru român, îndrănește a vi-se adresa cu rugarea să binevoiți a vă considera pentru viitor ca bărbat de încredere al acestui comitet pentru orașul și ținutul d-voastre și a primi astfel sarcina morală a îndatoririlor indicate pentru acești băbrați de încredere ai noștri. Dacă însă, fie acum, fie în viitor, împregiurările nu vi-ar permite a da ascultare rugării noastre, veți binevoi a ne încunoștința despre aceasta arătându-ne totodată vre-un bărbat din mijlocul d-voastre, care ar putea să vă înlocuiască în munca românească, pe care vi-o cerem.

Incheiăm cu cuvintele de aur ale președintelui nostru: »Ori din ce parte am studia neamul românesc, pretutindena dăm de eticheta de nobleță a obârșiei sale vechi. În toate ale lui, în datini, în poezie, musică și port, găsim germeii clasicității. Un cuvânt acesta, care trebuie să ne deschidă porțile civilizatiunii, care ne îndreptățește să ne reclamăm un loc printre popoarele, cari înaintează, căci de și sêraci, deși înapoiți încă, putem zice cu mândrie: Est Deus in nobis. Este grea sarcina ce ne-am impus. Dar' asta nu ne descuragează. Când e vorba de spriginirea culturii naționale, când e vorba să facem un asil limbii și musicii noastre, când avem să ridicăm un templu pentru afirmarea idiomiului nostru: atunci sêrac și bogat, țeran și domn, tiner și bătrân, femeie și bărbat, toți își vor face datoria dându-și cu în-suflăre obolul și Thalia Română se va ridică chemând sub steagul său pe toți Români«.

Nu ne îndoim un moment, că și d-voastre ne veți da spriginul la această muncă românească. — Așteptăm răspunsul.

Din ședința comitetului societății pentru crearea unui fond de teatru național român, ținută la Brașov, în 25 Februarie st. v. 1899.

Cu toată stima:

Virgil Onițu,
vice-președinte.

Vasile Goldiș,
secretar.

De ale congregației „Hunedoara“.

În firul programului adunării comitatense, ținută la 28 Martie a. c. sub Nr. 29 era pusă la ordinea zilei: »facerea dispozițiilor de lipsă pentru alegerile întregitoare ale membrilor abdicaji și șterși, în urma recurselor întrate« și anume în cercurile: Răcăștia, Jeleșinți, Dobra, *Romos*, Brad și Pesteană, adecă defigerea zilei de alegere și exmiterea președinților.

După o săptămână, Ștefan era permutat într'un orașel tocmai la capul țării.

Cum să despoi sărăcia, când ea-i îmbrăcată în zdrențe?

Cum să-i ajuti pe cei de acasă cari plâng de nevoi, când însuși tu n'ai cu ce duce o viață mai cum se cade?! Când din sufletul tău nu se resfringe în afară nici o rază luminoasă, cum ai să împraștii întunerecul care acoperă pe cei iubiti ție? Cum să topești ghiata, când sufletul tău țea înghețat prea de timpuriu de vânturile glaciare ale necazurilor.

Sărman marinăru, când faci naufragiu, care ție ținta înspre care vei să înnoți? Când valurile uriașe te aruncă furioase ca pe o coaje de nucă pe întinsul amețitor al oceanului? Și când, după ce ai obosit de atâta înnot, sleit de puteri, te lași în voia întâmplării, ce gânduri, ce credință mai ai?..

Sfârșit atiseste de muncă, chinuit de grija celor de acasă, Ștefan vegeta, însemnând cu fiecare zi trecută o durere în sufletul lui.

(Va urma.)

Cel mai bun orologiu de soare este nasul, când umbra lui cade pe gură, atunci e tocmai timpul prânzului.

Membru municipal, Laurian Bercian, încă înainte de a ajunge obiectul la pertractare, a cerut actul să se convingă, că a cui alegere s'a nimicit în cercul *Romosului*.

Primul vicenotar i'a pus la dispoziție actul cerut, din care s'a convins, că este vorba de nimicirea alegerii dlui Dr. Aurel G. Vlad.

Deoarece decisul comisiei verificatoare trebuia imanuat, însă filera de imanuare încă n'a sosit înapoi, Bercian a propus vicenotatului referent luarea obiectului, referitor la *Romos*, dela ordinea zilei, fără de a fi silit a lua cuvântul în ședința plenară, motivându-i scurt, că dispoziția, ce să intenționează a se lua este prea de timpurie și nu are loc.

Aceasta referentul a și implinit-o, ținându-se în suspensio afacerea alegerii unui membru municipal în cercul *Romosului*.

Acum lăsam să urmeze aci recursul dlui Dr. Aurel G. Vlad, care nu mai are lipsă de comentariu.

Onorată comisiune verificatoare!

În contra decisiunii din 7 Martie a. c. intimată mie în 24 Martie, prin care alegerea mea de membru al congregațiunii întemplantă la 4 Ianuarie 1899 în cercul *Romosului* să nulifică, înainteaz următorul

Recurs:

Mă țin de acei puținii corbi albi, cari n'au fost aleși prin ingerință administrativă ci din pură încredere a alegătorilor, care încredere în butul tuturor opintirilor și sforțurilor încercate de aparatul administrativ au cutezat să și-o manifeste.

Cunoscând corupțiunea administrațiunii noastre maghiare și știind, că elementele independente și de sine stătătoare nu sunt tocmai binevezute în congregațiune, cu toate că dreptul meu passiv de alegere e inexceptionabil, m'am așteptat la nimicirea alegerii.

Să înșală comisiunea verificatoare, dacă crede că va isprăvi degrabă cu mine și de sigur și-a uitat, că în cauza aceasta în înțeleșul art. de lege XXVI. din 1896 §. 41 p. 2.) va judeca și judecătoria administrativă, din al cărui sin părtinirea și spiritul de clică e cu totul exchis.

Comisiunea verificatoare își basează hotărârea pe §. 23 punctul e.) din art. de lege XXI. din 1886 și după-cum zice în hotărâre, ar fi premers și o cercetare.

Din cele-ce vor urma, să poate convinge ori-și-cine, că comisiunea numită sau nu e în curat cu înțeleșul legii, sau a sêvirșit cercetarea cu o evidentă superficialitate sau chiar cu părtinire, căci aceea nu pot presupune, că decisul ar conținea neadevăr și că cercetare de loc nu s'a făcut. De ce nu m'a provocat, ca să mă declar? Ce idei poate avea comisiunea despre demersul unei cercetări?

Să vede că »stările asiatice«, care caracterizează după Sennyai administrațiunea noastră, nu numai nu s'au ameliorat, ba din contră s'au înrăutățit!

Prin extrasul cărții tunduare sub A.) aclus e dovedit, că nu de doi ci de zece ani posed în Orăștie imobile, după cari după cunoștința mea și dare trebuie plătită, doar' nici măcar »nemes« nu sunt.

Dacă cu aceasta nu s'ar mulțami comisiunea verificatoare, privească în cartea fundării Nrul 1691 din Orăștie și să va convinge, că sunt proprietar de imobile în comitat de 10 ori 2 ani.

Considerând încrederea extraordinară ce o am în administrația noastră, va afla tot omul de motivată temerea că nu cumva comisiunea scrutătoare (biraló) să se împedee de împrejurarea, că în cartea funduară nu obvin ca Dr. și să dubiteze, că eu Dr. Aurel Vlad, candidat de avocat în Hațeg ași fi identic cu Aurel Vlad din cartea funduară, ca să previn acestei eventualități alături sub B.) atestatul de identitate al magistratului din Orăștie, care va dumeri și pe cel mai necredincios.

Notez, că sunt născut în Orăștie și că dela naștere am locuit tot în comitat și numai în cei patru ani de studiu universitar am înterupt continuitatea domiciliării, fără-ca prin aceea domiciliu să mi-să fi schimbat, cu aceasta tot iuristul e în clar.

Dr. Aurel G. Vlad.

plare străbătuse până în clasa VI-a a liceului local, când moartea tatălui seu îl sili să părăsască studiile și să-și caute o ocupație de pe urma căreia să poată ținea pe mă-sa cu cei trei frați mai mici ca el.

Tocmai se ținea un concurs pentru telegrafisti; cu ce ilusii s'a întors el acasă când i-s'a spus că a reușit cel dintăiu și să vie pentru două săptămâni la slujbă.

Biata mă-sa a plâns de bucurie în ziua aceea și l'a sărutat cu căldură pe amândoi obrazii.

— Sprijinul mamei, să te ție Dumnezeu sănătos! Întărit de mângăierile și îngrijirile de acasă, el își vedea de slujbă cu o exactitate și perseveranță de funcționar îmbătânit. Ce bucurie nețărmurită îi inunda sufletul când venea la sfârșitul lunii cu leșoara grămadă, punend'o în mâna mă-si.

— Ține, mamă, baniiăștia.

Ș'apoi, urmau planuri; ce-au să cumpere lui Ionică, ce-au să-i facă lui Gheorgiță, ce-au să cumpere lui Răducu, cum au să trăiască luna asta, lunile următoare, la anul... cum, are să ție Ștefan cu cheltuiala lui în școală pe Răducu, că-i mai deștept, până l'a scoate om luminat spre mângăierea mă-si.

Cerea în fiecare lună câte 20 franci pentru cărți.

Nu eșea de cât foarte rar să se plimbe prin oraș, cetea mult, judeca, observa și asta-i procurau mulțumiri mai mari ca ori-ce distracții nefolositoare cu colegii.

La oficiu trecea drept un bun amploiat.

Dar' încet-încet, nopțile acelea mari, pustii, după cari a doua zi umbra mătăhăind ca un om beat, îngrămădirea mai numai pe el a lucrurilor de importanță, monotonia, aerul stricat de biurou, glumele nesărate și pustiul acelei vieți care'l învăluia, a sfârșit prin a-l obosi, a-l necăji, a-l face nervos, nerăbdător și colțat.

Intr'o dimineață — era de noapte mare atunci — șeful oficiului tocmai se întorcea dela un chef și-i face observații aspre și pe cari poate nu le merita tocmai Ștefan, că de ce lasă depeșile să întârzie.

El nu zice nimic, se scoală dela aparat, și se îndreaptă cu mâinile în buzunar în spre fereastră de care și-a lipit tâmpla fierbinte de neodihna și lucru.

— Da ce, domnule, mi te-ai bosumflat?

— Domnule diriginte, te rog...

— Ei ce? Ce? De ce ești obraznic?

— Din noi amândoi nu știu care-o fi mai obraznic, isbucni Ștefan.

— A! Așa?? Stai, domnule, stai, că am eu ac de cojocul tău.

Din România.

Diferitele partide din România au început de nou lupta contra partidului liberal, și în-deosebi contra actualului prim-ministru Dimitrie A. Sturdza.

Lupta aceasta înverșunată s'a născut în urma apariției broșurei, despre care am amintit și noi în nrul trecut, și în care se zice, că s'ar fi dat de urme, cari dovedesc, că dl D. A. Sturdza s'ar fi învoit, ba a chiar ajutat pe Bánffy, într-o nimică mișcarea națională dela noi.

În ședința de Mercuria trecută a camerei s'a pus la ordinea zilei și discuția asupra celei broșuri. Fostul ministru conservator Marghiloman, a zis, că în urma celor scrise în cea broșură față de D. Sturdza, care de când a ajuns la putere, în continuu a dat ajutor lui Bánffy, dl Sturdza nu mai este vrednic să stea în fruntea țării, ci trebuie să se ducă, căci și-a tradat neamul.

Nu ne mirăm atât de lupta partidelor de dincolo contra actualului prim-ministru, precum ne mirăm de scrisorile foilor noastre naționale, cari de când a ieșit la lumina zilei cea broșură, nu se mai ocupă cu alte lucruri, decât cu broșura și ear' cu broșura. Și în-deosebi foaia din Sibiu își sacrifică coloanele sale nu atât pentru cele scrise despre Bánffy, ca pentru cele despre Sturdza. Tot ce toile opoziționale de dincolo aduc contra dlui Sturdza, se reproduce în »Tribuna«, și nici barem un cuvânt ce ar fi pentru el.

Căci ori-cât de păcătos ar fi și acel Sturdza, totuși trebuie că va avea și d-sa faptele sale bune, căci altcum sigur că nu s'ar bucura de încrederea Coroanei. Dar' ce s'e-i faci? Așa sunt foile noastre, cari nu fac armă de luptă din luptele partidelor de dincolo.

N'ar fi mai bine oare, dacă foile noastre ar vedea în primul rând de ale noastre afaceri, și numai în al doilea rând să se ocupe cu lupta de partidele de dincolo, și și atunci să fie nepărtinitoare?

Noi suntem de părere, că cu mult mai bine ar fi. Deoarece frații noștri de dincolo sunt ei destul de tari și conștii de cele-ce au a face, nu le trebuie sfatul nostru, care și așa nimic nu le ajută, ba din contră îi îndără la luptă unii contra altora. Și apoi amestecul nostru în afacerile regatului român, a fost și în trecut și este și astăzi încă cauza desbinării conducătorilor noștri.

Nu zic că să primim nepăsători la cele-ce se petrec între frații noștri, dar' să nu condamnăm pe unii sau pe alții, după scrisorile cutărui sau cutărui opozițional, a cărei menire știm că este a combate pe cei-ce stau la putere.

Să ducem noi lupta noastră singuri, independenți de vre-un partid din țeară, și dacă chiar voesc ei ca să ne spriginescă în lupta ce o ducem, și vedem că spriginul lor e sincer, atunci s'e-l primim, ear la cas contrar s'e-l respingem, fără însă a face iluzii la vre-un alt partid, ca astfel să dăm ansă la neînțelegeri chiar între cei-ce ne doresc binele.

După cele scrise în foile opoziționale de dincolo, și reproduce și în »Tribuna«, s'ar crede că România întreagă s'a ridicat ca un singur om contra dlui Sturdza. Și totuși lucrul nu stă așa. Căci în ședința din 29 Martie n. a Camerei, camera aproape unanim a votat încredere primului-ministru.

Să vedem deci de-ale noastre necazuri, căci altcum la urma-urmelor ne vom trezi, că din lupta partidelor de dincolo noi înșine am ieșit bătuți, ear' dușmanii au câștigat.

De-ale feciorilor din Bosnia.

Atât de departe am ajuns noi Românii în această țeară, încât nu numai în viața publică de stat suntem nedreptățiți și prigoniți, dar' nici chiar feciorii români din armată nu sunt mulțumiți cu soartea lor.

De câte-ori nu vedem pe țeranii noștri citați pe la judecătorii în zilele noastre de sârbători și feciorii noștri dela miliție scoși pe la exerciții? ca-si-când sârbătorile noastre ar fi sârbători păgâne. Ba ce e mai mult: pe când ale noastre sârbători nu sunt respectate, pe atunci ale Jidanilor sunt protejate printr'un ordin al ministrului de războiu, în care se zice, că feciorii de Jidovi să fie absolvați de ori-ce slujbă cât țin sârbătorile Paștilor jidovești.

Ear' despre chipul cum sunt tratați feciorii de Români la miliție, lăsăm să urmeze o scrisoare, ce »Tribuna Poporului« o primește dela mai mulți feciori români dela un batalion ce staționează în Bosnia.

Eată-o:
Românii n'au drept nici într-o parte, — scriu băieții. Venind batalionul .. dela .. regiment, au trebuit mulți sârji pentru slujbă și fiind puțini Nemții la companie, a trebuit să facem noi infanteriștii români slujba care ar fi fost pentru sârji, care poartă stele la grumazi pentru că suntem români și în Octombrie au ruculit între răguți mai mulți

Nemți, Unguri și *Esraılten* și pe aceia i'a făcut acuma șarji, le-a prins stele la grumazi și noi cari eară suntem puși de ei să stăm în post, dar' am avea strof, dar' stroturi adecă pedeapsă nici noi nu avem, însă *pentru-că suntem români n'avem drepturi*. Căci am zice că nu suntem în stare de a purta stele, dar' cum am fost în stare de a purta *slujba* pentru șergi în cinci luni de zile, am fi fost învătă noi cum să se poarte în slujbă. Am zice că pricina e fiind-că nu știm nemțește, dar' ungunii pe cari i'a făcut șarjuri încă nu știu nici o boacătă nemțește. Din aceste fapte vedem că românii sunt numai să aperse alte națiuni cu ei, căci zisa e că slugim pentru patrie, dară tot nu ni-să dă nici o cinstă că tot joc își bat alte națiuni de noi și în cătanie și în civilie, vina este a prepușilor noștri.

Ce zice dl ministru de războiu despre toate acestea?

Indrumări privitoare la mersul postei.

Posta e un oficiu, ce înaintează și se perfecționează, deci e expus multor schimbări. Aceste schimbări, ce e drept, odată pe an se fac cunoscut publicului prin călindar, căci ziarele nu se prea ocupă cu ramul acesta, dar', fiindcă călindarele dau la iveală aceste știri numai odată pe an și fiindcă schimbări se fac aproape în toată luna, m'am decis a comunica în prețitul nostru ziar »Revista Orăștiei« mai întâi schimbările, cari mai ales în timpul din urmă au făcut neplăcere în public tocmai din cauza nedumeririi în ceea-ce privește posta; ear' după aceea am de gând să reîmprespez și alte lucruri referitoare la post și telegraf, cari pentru cea mai mare parte a publicului vor fi folositoare.

În primul loc mă voi ocupa cu Ungaria, ear' după aceea cu România și cu celelalte țări vecine, căci noi mai ales cu acestea avem relațiuni și mai înainte de toate cu taxarea epistolelor și a corespondențelor.

În Ungaria, Austria, România și aproape în Europa întreagă se pot trimite epistole și corespondențe plătite, neplătite sau numai în parte plătite. Aceea, că în cari țări nu se pot trimite epistole și corespondențe neplătite sau numai în parte plătite, se poate afla în tarifele dela oficiile postale.

În Ungaria: epistolele până la 20 grame trebuie provăzute cu mărci de câte 5 cr., cele neplătite de greutatea aceasta se taxează cu 10 cr., până la 250 grame plătite 10 cr., neplătite 15 cr.; până la 500 gr. 15 cr., neplătite 20 cr. Dacă nu-s deplin plătite, atunci fiecare epistolă se socotește ca neplătită și se taxează așa, că din taxa aceasta întreagă se subtrage suma plătită și restul îl plătește adresatul. D. e.: dela Brașov sosește în Orăștie o epistolă de 18 gr., pe care e lipită o marcă postală de 2 cr. Aceasta e numai în parte plătită, căci fiind mai ușoară de 20 gr. s'ar veni o marcă de 5 cr. Acum, fiind numai cu 2 cr. plătită, se taxează, și anume: dacă nu ar fi plătită de loc, ar fi taxa de 10 cr.; încă 2 cr. sunt plătiți, deci taxa va fi numai 8 cr.

Sosește alta de 22 grame, pe care e lipită o marcă de 5 cr. Aceasta nu e deplin plătită, căci dela 20—250 grame taxa e 10 cr. Pentru aceasta taxa va fi: 10 cr.; căci neplătită ar fi 15, din cari însă 5 sunt plătiți, deci mai trebuie 10 și a. m.

Atrag atențiunea publicului asupra unei împregiurări, care vine mai des la cei cu puțină carte, și care cauzează chiar și neplăceri atât adresatului, cât și chiar oficianțului postal. Unii adecă au obiceiul, că după-ce au sfârșit epistola și au închis-o în cuvertă, se mai scrie 2—3 cuvinte, cari țin comunicație personală, d. e. »Epistola viitoare va conținea mai multe«; »să vii negreșit« etc. Aceste cuvinte neînsemnate le scriu pe cuvertă, și în astfel de casuri epistola deși e plătită cum se cuvine, pentru acestea câteva vorbe se taxează tocmai așa, ca și când nu ar fi de loc plătite. De această greșală sufer mulți, și mai ales Românii; și ca să fie scutiți de neplăceri și de plăți superflue, să observe, că pe cuvertă afară de numele, condițiunea și locuینța trimițătorului, și afară de numele, condițiunea și locuینța (posta ultimă) a adresatului, nu-i permis a scrie nimic, ce nu aparține datelor pentru imanuare, căci dacă e scris numai un cuvânt, ce nu aparține adresei, se taxează ca și epistolele neplătite.

Tot acestea sunt de observat și cu privire la trimiterea epistolelor în Austria, Bosnia-Hertegovina, și aproape în toată Europa, cu unele modificări însă, cari se află în tarifele postale.

În privința epistolelor cu România stăm altcum. În România de fiecare 15 grame se plătește din părțile mărginașe*) câte 5 cr. (neplătite 10 cr.), ear' din alte părți a Ardealului și a Ungariei câte 10 cr. (neplătite 20 cr.) de fiecare 15 gr. Exemple. O epistolă de 15 grame din Brașov, Sibiu ori Orăștie în România se plătește cu o marcă de 5 cr.; însă aceeași epistolă trimisă fiind din Cluj

sau Pesta, se plătește cu o marcă de 10 cr. O epistolă de 17 grame trimisă din orașele Brașov, Orăștie în București trebuie francată cu o marcă de 10 cr., (căci 17 grame fac: 15 grame și 2 grame; căci și părțile se plătesc ca și întregul, deci ca și când ar fi de 30 grame). Aceași epistolă (de 17 grame) trimisă fiind din Cluj ori Pesta, trebuie francată cu 20 cr. ș. a. m.

În privința taxării epistolelor nu deajuns francate, sosite din România, precum și din toate țările Europei și afară de Europa, se purcede altfel ca și la cele din Ungaria, Austria, Bosnia-Hertegovina; anume la acestea se socoteste duplu taxei neplătite, care taxa însă dimpreună cu prețul mărcii lipite deja nu-i permis să fie mai mare, ca taxa aceleiași epistole, când aceea ar fi neplătită. Exemple. Sosește o epistolă de 17 grame din România în Brașov ori Orăștie și e francată cu 3 cr. (v. a.) Lipsesc deci 2 cruceți. Taxată va fi deci aici cu 4 cr., adecă cu dublul restului. Aceași epistolă în Cluj ori Pesta va fi taxată cu 14 cr., căci pentru aceste orașe taxa plătită ar fi fost 10 cr. din cari numai 3 fiind plătiți, mai restează 7 și dublul restului 7 e 14.

Acele epistole, cari altfel sunt deajuns francate, dar' pe cuvertă e scris ceva, ce nu aparține adresei, se socotesc ca neplătite și așa se și taxează, fără a considera francarea aplicată deja.

Am expus lucrul așa pe larg, fiindcă nu-i zi lăsată de Dumnezeu, să nu obvină dese casuri de acestea, cari izvoresc numai din lipsa de informațiuni în ce privește mersul postei.

C. Jurcan.

*) Părți mărginașe sunt părțile Ardealului de către România până la Mureș, comitatul Bistrița-Năsăud și părțile bănățene.

NOUTAȚI

St. domni abonenti ai foilor noastre, cari sunt în întârziere cu plata abonamentului, sunt rugați a grăbi cu achitarea sumei ce dătoresc.

Asentarea la Orăștie. Săptămâna aceasta, Mercuri, s'a ținut asentarea pentru feciorii din loc. Din 76 flăcăi din oraș s'au asentat 23, ear' din 11 străini s'au asentat 5. Adecă 30%. Asentarea pentru cei din jur încă nu e sfârșită.

O minune într-o biserică din Cluj. În Vineria patimilor s'a întâmplat într-o biserică a Franciscanilor din Cluj un lucru, care mai mult seamănă a minune. În biserică era așezat, ca de obicei, un catafalc, care reprezenta înmormântarea lui Christos, ear' deasupra catafalcului era pus chipul lui Isus, în formă de statuă. Deodată catafalcul a luat foc dela o luminare și în curând fu întreg cuprins de flăcări. Oamenii aflători în biserică s'au spăimântat și au grăbit spre uși, ca să iasă afară. Vre-o câțiva însă, mai curagioși, au încercat să stingă focul, dar' nu au isbutit, așa că întreg catafalcul s'a prefăcut în cenușe. Care nu le fu însă mirarea, când văzură că statuia lui Christos n'a fost atinsă nici de flăcări și nici negrită de fum. Toți locuitorii Clujului cred că aceasta a fost o minune dumnezească.

Cina la cătane. Dela 1 Ianuarie a. c. capătă cătanele de 5-ori pe săptămână cină caldă, dar' așa, că pe lângă conserve se socotește încă câte 1 cr. pentru fiecare om adaus la banii menajului, adecă prânzului. Dela 1 Ian. 1900 earăși se va da câte 1 cr., dar' la cină.

Corporațiunea industrială din Orăștie își va ținea adunarea generală la 9 Aprilie n. a. c. la 2 ore p. m. în sala cea mare a hotelului »Széchenyi«, la care sunt invitați toți membrii societății.

Honezii cu tunuri. Ministrul de honezii, bar. Fejérvary, după-cum scrie o foaie vieneză, se străduște ca să se dee tunuri și pe seama honezeilor. Cât de curând se vor înființa pe lângă fiecare batalion de honezii 4 baterii de tunuri. De sigur că această știre a produs mare bucurie între patrioții.

Familie spornică. Cetim în »Tribuna«: Primașul tarafului de lăutari din Oradea-mare, cu numele Ioan Bura, a compus pentru Archiducele Otto un marș unguresc. La scrișoarea în care primașul ruga pe Archiducele să permită a-i dedica dînsului marșul, faraonul Bura a primit dela Archiduce drept cadou o păreche de butoni de manchetă cu petri de diamente și o scrisoare de laudă. Acum arată cu mare mândrie butonii primiți dela Archiducele iubitor de muzică ungurescă și dacă cutareva îi face ofertul să-i cumpere butonii, răspunde astfel:

— Nu i-aș da nici pentru cinci mii de floreni, cu toate că am douăzeci și șapte de copii și cincizeci și șase de nepoți.

Vindecat printr'o sărutare. Un slujbaş dela căile ferate din Szabadka, s'a îndrăgostit de o văduvă, care însă nu voia să bage în seamă dragostea lui. El de necăz și-a tăiat vinele dela mâni, voină a-și pune capăt vieții. A fost însă dus la spital și luat sub îngrijire. La câteva zile, văduva auzind despre aceasta, i-s'a făcut milă de el, s'a dus la spital de l'a cercetat, și i-a dat și o — sărutare. Și, minue, tinăru îndată s'a simțit mai bine și peste puțină vreme s'a vindecat. După aceea s'au căsătorit și trăiesc fericiți.

Sărmani învățătorii Inspectorii școlari din comitatul Esztergom și Solnoc, au dat poruncă, ca toți învățătorii acelor comitate să-și maghiarizeze numele. Vre-o 60 învă. din com. Esztergom și-l'au maghiarisat deja, ear' vre-o 40 din com. Solnoc încă au cerut schimbarea numelui.

Comandantul de corp din Praga, contele Grinne, făcând obicnuita inspecție corpului seu, când a ajuns înaintea lui, s'a dat jos de pe cal, a alergat la capelmeistru și l'a îmbrățișat. După aceea s'a dus la mai mulți feciori, li-a întins mâna și i-a întrebat despre familiile lor de-acasă. Ceai din jurul seu, văzând acestea l'au încunjunțat și l'au suit în trăsură, căci au băgat de seamă, că a fost smintit.

Șapte bărbați în 15 ani. Femeia Maria Pricto din Mexico de la 1880 până la 1895 s'a căsătorit tocmai de șapte ori. Fiecare bărbat pe care și l'a încredințat a murit moarte nenaturală, cu puțin în urma cununiei. Primul ei soț, José Cassala, la doi ani după cununie, a căzut din tren și a murit; al doilea Havris Manville după 8 luni s'a înveninat din greșală; al treilea Filip Holmuth a căzut jertfă unei surprături de mină. Se cununase numai cu 5 săptămâni înainte de a muri; al patrulea William Sorey s'a sinucid; al cincilea George Prouter s'a nenorocit cu privilegiul unei vânătoare. Ambii erau căsătoriți numai de șase luni; pe al șaselea, Champell Beam, s'a surpat un zid Se căsătorise numai cu două luni înainte. Al șaptelea Castillo Rey s'a înecat la două săptămâni după cununie. Femeia și acum mai trăiește și e foarte frumoasă, consideră însă de nebul pe acela care ar mai cere-o în căsătorie. Adevărat, că după antecedente, o astfel de încercare ar fi egală cu sinuciderea.

Foc în comuna Mogoș-Miclești. Din M. Miclești ni-se scrie, că în noaptea de 29 Martie edificiul școlar de acolo a ars cu des-vîrșire fără a se putea scoate ceva din școală. Paguba se urcă la 1000 fl. Causa incendiului se zice că este învățătorul de-acolo, Macavei Cutean, căci el a poruncit școlarilor ca după-ce se vor duce acasă, să umele cupturnol bine de lemne, ceea-ce copii au și făcut, și așa se crede că aceasta este cauza. Despre învă. Macavei Cutean ni-se scriu de altcum lucruri foarte triste, atât despre purtarea s'a afară cât și în școală.

Cei-ce doresc a procura broșura: »Taina celor 12 Vineri mari de peste an și rugăciune pentru vremuri grele«, sunt rugați a trimite prețul lor înainte, adecă 10 cr. pentru broșură și 3 cr. porto. Aceasta din cauză, că trimițându-li-se broșurile cu ramburs postală îi costă vre-o 30 cr. pe când dacă trimit banii înainte, se plătește pentru 10 broșuri numai 3 cr. porto. Dacă în vre-o comună se află mai mulți, cari doresc a le avea, ar fi bine ca unul singur să trimită după câte este de lipsă. Totodată facem cunoscut, că broșurele, cu toate-că e a II-a ediție, sunt pe gătate, toți cei-ce la doresc, să grăbească cu procurarea.

AMICIȚIE — DISTRAȚIE

Lui *Alacu*. Ce fericit este acel om, care în ziua dalbă visează cu ochi deschiși visuri interesante, pe când cu nici în miezul nopții nu pot visa cu ei închiși, decât numai visuri — triste. Dar' poate-că se fie și ochii mei albaștri, s'ar schimba și visurile, ei sunt însă negri, ca și visurile.
Lolo.

Lui *Decabal*. Zici că ne îngropăm ilușiile dulci din fericită noastră copilărie, ca-si-când n'am fi și-acum — copii. Aducerile aminte îți fac *promenadă*, n'ar fi mai bine oare să zici »alec«. Eu ce copil frumos eram, ce? doară acum sunt — urît? Și cum știam noi să cucerim, dar' acum ne cuceresc alte pe noi; adevărat, căci asta e cauza de ai început a te scufunda pe povirișul de unde cu greu vei mai ieși. În »satul« fericit în care mă aflu, o duc bine, căci nu te ved pe tine. Eată am fost atât de amabil, de fi-am răspuns, te rog însă să nu te — superi, căci despre cine a scris-o
„n'ai idee“.

POSTA REDACȚIEI.

Dlul *A. I.* în *H.* Dacă am publica pe a D-Voaștre, atunci ar trebui să publicăm pe toate câte ni-au mai sosit, vre-o 20. Și-apoi dacă ar fi scrise pe scurt, dar' sunt tot cam de 3—4 coale.

Dare de seamă și mulțămită publică.

Subscrisul arangiând în 9 Martie n. a. c. o petrecere teatrală împreună cu dans în comuna M. Șoimuș, cu ajutorul diletanților români din Boholt, conduși de harnicul lor preot Iosif Hancheș și de St. Doamnă preoteasă, în scopul procurării unor cărți religioase pe seama copiilor români dela școala din Șoimuș, ca catichet al acestora vin și pe această cale a-mi exprima mulțămita mai întâiu stimaților diletanți și conducătorilor lor, cari deși recrutați din feciori din popor cu puțină carte, dară prin dibăcia lor în predarea pieselor teatrale au pus publicul în uimire și au trebuit să recunoască și străinii că cât de talentat este Românul dela natură și cât de dexter este întru cuprinderea științelor și a culturii, încât dacă ar fi deopotrivă ajutat la cuprinderea acestora ar face minuni. Și în fine tot asemenea mulțămită aduc și tuturor stimaților participanți și ajutători ai acestei întreprinderi și anume:

- Onoraților domni: Adam Lazar, not. cerc. în Șoimuș și Aureliu Stoicovici, not. cerc. în Caianelul-inf., cari ne-au onorat cu prezența și cu câte 3 fl., stim. familiei Thiulescu din Caianel care ne-au on. cu pres. și cu 2 fl 50 cr., stim. familiei Reis din Deva, on. domn Pap Adolf, stim. Doamne Bogdan Irma din Șoimuș și stim. familiei Lörincz Iacoc din Burene, cari ne-au on. cu pres. și cu câte 2 fl., onor. domn Szekelü János, stim. d-ne vęd. Csösz, vęd. Miklos Ferencz, stim. familiei Gabor István, George Susan și Amalia Varo toți din Șoimuș, onoratelor familiei Nicolau Berariu, preot în Bejan, Petru Câmpăan, preot în Fornădie, Ioan Radu, preot în Nevoeș, Farkas Lajos și fam. Merina nasc. Popovici din Deva, domnilor Lazar Bera, cleric abs. și inv. în Suptindreș, Nicolau Ceuca, inv. în Mintia, Ioan Olariu, adjunct. not. în Caianel, Gal Sandor, adj. not. în Peștiș și Ioan Urzicean, of. la dir. financiară în Deva, cari ne-a onorat cu pres. și cu câte 1 fl., domnilor Caprini Ioan și Fekete Gyula din Șoimuș și dl Simion Deac din Săcărémb, cari ne-au on. cu câte 1 fl., domnilor Nestor Popoviciu, N. Nagy, N. Tanchin, Caprini Clement și Petru Muntean din Șoimuș, dlor Farkas Zsigmond, Vitan Stefan, Virgil Corcheș, Ioan Nicula, Laufer Vilmos și Laufer Isidor din Deva, dlor Avel Bera din Suptindreș și Balog Sandor din Peștiș, cari ne-au on. cu pres. și cu câte 50 cr. și în fine dela unele d-șoare mici câte 10—20 cr., la olaltă 50 cr., peste tot întratele acestei petreceri au fost 43 fl., eară speșele 39 fl. 50 cr., cu venitul curat de 3 fl. 50 cr., s'au procurat dela tip. archid. din Sibiu 25 cărțiștele de rugăciuni, cari s'au împărțit copiilor și copilelor dela școala din Șoimuș, în numele căror ca catihet aduc mulțămita tuturor suprascrișilor participanți și spriginitori ai acestei sf. cause.

Șoimuș, la 22 Martie n. 1899. George Guga, paroch gr.-or,

Bibliografie.

A apărut în »Biblioteca Noastră»: Poftă bună! Carte de bucate, de Zotti Hodoș. Atragem atențiunea cetitorilor asupra acestei cărți, care conține sub 420 de numere peste șase sute de rețete, și anume cele mai bune rețete din bucătăria practică și modernă. Această carte de bucate se poate întrebuința în ori-ce gospodărie românească. Cartea cuprinde atât rețetele bucatelor celor mai simple cât și rețete de bucate mai complicate; și adică: Supe, ciorbe, assiette, pastete, rasoluri, aspiciuri, galantine, fripturi naționale și franțuzesti, prăjituri, torte, parfieri, înghețate, ceaiuri, licheruri etc. etc.

A apărut Nr. 13 din prima revistă literară dobrogeană, »Ovidiu», cu următorul sumar: Zinele Mărei, poezie ilustrată de Petru Vulcan. Monument triumfal dela Adam-Klissi, ultime operațiuni de Gr. Tocilescu. Din geografia Dobrogei: Insula Șerpilor, descripție de Lt. M. D. Ionescu Sonet, versuri de Al. St. Vernescu. Psihologia amorului, IV. studiu de Petru Vulcan. Mihail Eminescu, studiu de D-șoara Euf. Moșoiu. De ce ne place primăvara? versuri de Rădulescu-Niger. Anecdote, V. studiu de D. D. Stoenscu. Diogenes Cynicul, Diogenes din Apollonia, Dion Chrysostom de N. Mihăescu-Nigrim. Cronica

revistei »Ovidiu» de Redacție. Poșta Redacției de Lum. și Vulpe.

»Amicul Progresului Român». Anul VI. Nr. 2. Redacția și Administrația: Strada-Teranilor Nr. 128, București. Sumarul: »Obiceiuri și popoare». Englezi în Africa-Centrală. — »Matabeli». (cu 2 ilustrațiuni). — »Științe naturale». Castorul. Studiu naturalist. — »Psihologie». Moartea instanțanee. — »Științe oculte». Spiritismul. — »Igienă populară». Mama și copilul. — »Medicina familiară. Diferite leacuri. — »Asigurare». Asigurarea contra accidentelor. — »Avicultură». Câștigul ce poate aduce o curte de păseri. — »Agricoltura». Cultivarea sfeclei de zahăr și nutreț în România. — Falsificarea îngrășemintelor fosfatice. Diferite știri economice, industriale și comerciale din țară. Situațiunea agricolă și comercială. Suplimentul literar: »Păpușa pieretei». Studiu de moravuri sociale de I. E. Munteșcu. — »Tușa Laura». (Nuvelă) de Ionel Delajiu. — »Paricidul». (Roman).

»Moda »Universului». Anul I. Nr. 2 cu un cuprins variat și instructiv tot pentru femei. Apare în București. Strada-Brezoianu Nr. 11.

»Ziarul Călătorilor». Anul II. Nr. 95. Apare odată pe săptămână. Redacția și Administrația: Strada-Brezoianu Nr. 11 București.

»Convorbiri didactice». Anul al V-lea Nr. 1. Apare la 15 ale fiecărei luni în București. Redacția și Administrația: Calea-Moșilor Nr. 137.

Stîrpirea păduchelului roșu.

Contorm promisiunii din numărul trecut, dăm loc traducerii, extrasă din Instrucțiunea ministrului de agricultură, despre aflarea (constatarea), cunoașterea și stîrpirea păduchelului roșu.

Cum se cunoaște păd. roșu? Păducele roșu atacă numai merii; foarte rar însă și perii. Să ține în partea lemnoasă a mărului, pe trupină, cloambe și pe mlădițe. De comun se află în bucele pomului, adică în crepături, cari sunt causate prin rupere sau chiar și prin batere de peatră. Locul acela se coace și se face colțuros, și se numește din partea grădinarilor »râk». Unde se așază păducele roșu, locul acela îl acopere mai peste tot ca o pătură albă ca zăpada și lănoasă. Această pătură se poate vedea mai bine primăvara în luna Maiu și Iunie, precum și câteodată în Septemvrie, când acelea spînzură în formă de fluturi mici de pe cloambe. În dricul verii, pătura lănoasă se împuținează, eară însă abia se mai află, deși asupra bubei și atunci încă se mai poate observa. Rana cășunată de păducele roșu eară se vede în coloare albastră cenușie, coloarea alburie, însă și atunci se observă. Petele aceste cășunate de păducele roșu se pot afla mai cu seamă în părțile scutite de vënd, sau pe partea cloambelor cari stau cătră pământ. Pe frunzele mărului, sau pe trunchiul neted și sênătos, păducele roșu nici când nu se află.

În grădinile de pomii, sau unde pomii cu păduchi roșii sunt rari și coroanele acelora sunt asemenea roșii, insectele nimicoitoare se află și sub pământ și anume pe grumazul rădăcinii sau și pe rădăcinele marginase, cari zac mai afund.

Dacă vara suflăm nițel vëlul alb de pe peata păduchioasă sau o radem, atunci aflăm sub aceasta păducele roșu în cantități mari, pentru-că ei trăiesc sub acest vël pe câte o peată mică câte o sută, pe alta mai mare și câte o miie. Păducele roșu până în dricul verii este cenușiu. Ca să ne congingem, că sub vëlul alb într'adever se află păducele roșu, nu trebuie altceva făcut, decât să-l sdrucim. Dacă fluiditatea, care curge din el este roșatică, atunci putem fi siguri, că avem de lucru cu păducele roșu.

Pentru-ce este păducele roșu primejdios? Păducele roșu este primejdios pentru meri, pentru-că ei se întrețin totdeauna în ramele pomului și opăcesc vindecarea acelora, precum și pentru aceea, că înmulțindu-se se sue și pe cloambe mai înalte, le străpunge și fiind multe, în urma acestor împunsături creapă, sau dacă și nu creapă, cresc niște dungulițe. Aceste mai târziu în decursul verii se uscă, dară până primăvara la tot casul se formează tot atâtea pături pentru insecta aceasta stri-

căcioasă și tot în măsură mai mare se spo-rește. Astfel de cloambe atacate rămân încă-câtva în viață, însă sporesc locuînțele păduchilor roșii. Bubele merilor din an în an se măresc cam cât pumnul. Ramurile astfel atacate în decursul iernii îngheață și în decurs de 5—6 ani pomul se nimicește, se întəmplă și aceea, că merii mai mari nu se nimicesc așa ușor, însă în urma atacării păduchilor roșii se slăbesc și nu mai produc fructe.

Cum să ne apărăm în contra păduchelului roșu? Mai bine să poată apăra în decursul iernii, până încă nu cresc mlădițele și mugurii, pentru aceea să poată începe la apărare, cât ce se constată insecta, chiar și vara.

Iarna să pot stîrpi mai lesne deoparte, că se află mai curënd și avem timp mai mult. De altă parte, pentru-că nu se sporesc ca vara, nu se sue pe cloambe și nu pot fi duse de păsări, de lucrător în veștminte, de vënd și altele; în fine li aflăm laolaltă în un loc.

Acum să vedem cum să face stîrpirea. Dacă pomul este atacat de păduchii roșii, înainte de toate cloambele și mlădițele încăr-cate cu ei până în capet, le tăiem și le îndepărtăm cu grijă și numai decât să le nimicim prin ardere.

Dacă am îndepărtat toate cloambele, urmează curățirea trunchiului și ramelor. Curățirea se face cu o amestecătură de petrolu și apă săpunoasă, petrolu-emulzio. Această materie o preparăm așa, că în o litră de apă dărăburim 15 decagrame de săpun ordinar de spălat și o ferbem. Apoi turnăm cam 2 litre petrolu. Aceste laolaltă le batem cu o lingură de lemn găurită, în starea aceea caldă, până se face ca smântâna. Pentru ungerea bubelor cu păduchi, întrebuințăm acest petrolu-emulzio, însă nu curat, fără turnăm la o parte, câte 4—5 părți apă curată, ca călduță și le mestecăm laolaltă. Ranele cu păduchi le ungem apoi cu un matauz așa de mare, cât să cuprindă locul întreg deodată, ca să nu cadă insecta jos.

Pentru redacție responsabili: Petru P. Barițiu.

Szám 269—1899. v. (511) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a maros-illyei kir. járásbírószág 1898. évi Sp. I. 430/4. számú végzése következtében Dr. Hosszú L. Ferencz dévai ügyvéd által képviselt Kriszte József javára Lázár

Arpád gura-dobrai lakos ellen 150 frt s. jár. erejéig 1899. évi február hó 15-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 660 frtra becsült következő ingóságok, u. m. 2 ökr, 5 sertés, 1 szekér és csöves kukoricza nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a m.-illyei kir. járásbírószág 1899. évi V. 60/2. számú végzése folytán 150 frt tökekövetelés, ennek 1886 évi október hó 27 napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 51 frt 81 kr. biróilag már megállapított költségek erejéig Gura-Dobrán alperes lakásán leendő eszközésére 1899. évi áprills hó 18. napjának délutáni 2 órája határidőül kitzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felúfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt M.-illyén, 1899. évi márczius hó 18. napján.

Dobra László, kir. bir. végrehajtó.

Szám 321—1899. bvgtó. (512) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a dévai kir. járásbírósnak 1898. évi V. I. 1453 számú végzése folytán Dr. Hosszu Ferencz ügyvéd által képviselt Stern Gusztáv végrehajtót javára Werner Rezsóné és Jgnáczné végrehajtást szennvedettek ellen 450 frt töke és járuléka erejéig elrendelt 1898. évi deczember hó 8. napján toganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával biróilag letoglalt és 581 frtra becsült házi butórból álló ingóságok a 450 frt töke, ennek 1898. november hó 24-től járó 6% kamatai, és eddig összesen 82 frt 10 kr. tevő költségeknek felhajtására a korábbi és későbbi foglaltatók javára is nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a dévai kir. jbnak VI. 1453 sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszinén, vagyis Déván alperesek lakásán leendő eszközésére 1899. évi áprills hó 12-ik napjának délelőtti 3 órája határidőül kitzetik és ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Az árverés kitzése körüli dij 90 krt tesz. Kelt Déván, 1899. évi márczius hó 28-án.

K. Csoma Imre, kir. bir. végrehajtó.

»Minerva« institut tipografic
Orăștie, (Szászváros) Strada Beráriei Nr. 8.
Efectuește tot soiul de lucrări aparținătoare artei tipografice.
Anunț.
Subsemnatul am onoarea a aduce la cunoștiința onoratului public și on. domni comercianți de pescărie, că marele deposit de pescărie ce l-am avut timp de 32 ani în Brașov, l-am permutat cu începerea anului curent aici în orașul Orăștie (Szászváros) tot sub firma veche a lui Vasilie N. Bidu și posed în magazinele de aici tot felul de pescărie sărată. Iarna și proaspăt, precum: Crap mare, Crap mijlociu și mic (Șeran), Somn mare, fără capete și fără oase (Tagof), Morun, Platică mare și mică (Veverigă), Știucă și alte diferite soiuri de pescărie, precum Icre roșii moi și tes-cuite, Icre negre moi și tescuite, diferite Stafiderii negre, Solta-nine și Elene, Masline mari și mici.
Vëndzarea în en gros și en detail. La cererea onoratului public trimit și pachete postale dela 5 kilo în sus.
Aflându-mé întotdeauna în poziție de a concura atât în calitatea mărfurilor cât și cu prețurile cele mai convenabile, rog deci pe onoratul public și pe onorații comercianți de bransa aceasta, a mé onora ca și până acum cu onoratele comande a d-lor, promițënd că întotdeauna voiu efectul comanda prompt și oât se poate mai urgent.
Cu toată stima
V. N. Bidu
în Orăștie (Szászváros).